

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Se ena beseda o posojilnicah.

Iz Celjske okolice 26. febr. [Izv. dop.]

Vaš list od 25. t. m. je prinesel iz Krškega obširen dopisen članek o ustanovitvi posojilnic. Ker je zdaj ustanovljenje tacih zavodov, rekel bi, na dnevnem redu, zato mi dovolite, da tudi jaz svoje mnenje o tej reči izrečem, s čemer pa nečem nobene polemike proti zgoraj omenjenemu članku začeti, ampak moja želja je le ta, da se stvar od vseh strani razjasni in da tako reč napreduje!

Da je sploh ustanovitev posojilnic velike koristi, to je tako znano, da ne potrebujemo o tem več razgovarjati se. Ali bi se naj pa pri ustanovitvi takih zavodov omejeno ali pa neomejeno poroštvo vpeljalo, to vprašanje pa do današnjega dne nij tako odločeno, da bi se mogel človek brez premišljevanja za to ali za drugo stran izreči. Odgovor na to vprašanje je tudi zelo odvisen od lokalnih zadev. Jaz bi rekel: Ena rokavica nij umerjena za vsako roko!

Posojilnice z neomejenim poroštvom imajo po mojem mnenju posebno veljavo za zadrage, v katerih so le zastopane osebe enakih krogov, n. pr. sami rokodelci, sami posestniki, sami uradniki itd. Ako se pa v zadruge udje iz različnih krogov prebivalstva vzamejo, tedaj nastanejo zavoljo vpeljave neomejenega poroštva težave. Razumek neomejenega poroštva, to je poroštvo vsacega uda s celim svojim premoženjem za delovanje vse zadruge, ustraši marsikaterega veljavnega moža takó, da neče v zadruge stopiti, kateri bi pa večkrat lahko več hasnil, kakor deset drugih udov, ki so

brez posestva ali brez odločenih dohodkov.

Jaz menim, da se v začetku pri ustanovitvah posojilnic več na taiste osebe gleda, katere zavod naredijo, kakor pa na „omejeno ali neomejeno poroštvo“, zato je pred vsem pri ustanovitvi teh zavodov bolj na to gledati, da se pravi možje od začetka te reči lotijo, kakor pa na to, da bi se zavoljo vprašanja omejenega ali neomejenega poroštva posojilnica sploh ne napravila. Če se le zaupanja vredni možje najdejo, kateri so voljni, breme ustanovitve takih zavodov na se vzeti, naj si nič glave zaradi vprašanja: „Ali omejeno ali pa neomejeno poroštvo?“ ne tarejo, ampak naj na ta ali drugi način posojilnico napravijo, tako, kakor večina ustanovnikov odloči. S časom se bode uže pokazalo, ali so prav zadeli, ali ne; saj lahko potem v vsak čas omejeno v neomejeno zadrugo in nasprotno spreminjajo! Pa škoda bi bilo, ako bi se samo zaradi vprašanja o poroštvu kaka posojilnica ne napravila.

Da posojilnice z omejenim poroštvom tudi prav dobro napredujejo, imamo dokaz pri nas na spodnjem Štajerskem, kjer dve taki jako dobro obstojita, kateri obe dobivata od prostega ljudstva mnoge vklade ali hranilnične vloge po 5 %, kar kaže veliko zaupanje k zadrugi in tudi na to, da se ne gleda tako zelo na poroštvo in pravila, ampak na to, kateri možje so v ravnateljstvu takih zavodov. —k.

Zemljiški davek

je imel biti tudi orožje v rokah liberalnih Nemcev zoper vlado in nje večino. Kakor se zdaj vidi, razdvaja to vprašanje ustavoverno

stranko samo. — Ko se je ustavoverna stranka lotila reforme zemljiškega davka, bili so takrat take posebne razmere v Austriji, da je vladajoča stranka imela pred očmi vse druge namene nego denes. Levičarji so naravnost tajili, da bi Avstrija bila poljedelska država, tajili so to v narodnem gospodarstvu, da so mogli tajiti tudi v politiki in podprti z izključenjem ter neudeleženjem obeh najvažnih poljedelskih faktorov postopali so celo sovražno, kjer je šlo za pospešek kmetijstva, ker so se s pravico bali ojačenja posestnikov v državi. Čehi na Češkem in Moravskem, Poljaki, katoliški Zgorenjeavstrijci in Tirolci, vse te je fervalungsratska stranka sovražila in ako je posestvo v teh deželah zadela nesreča, reklo se je toliko, kakor da je jedro opozicije zadela in ta hvalni namen je imela bivša vladna stranka pri reformi zemljiškega davka. Visok, jako visok naj bi bil novi zemljiški davek, zadel naj bi upor in z bedo volilcev naj bi bili kaznovani poslanci, ki ali niso prišli v državni zbor ali pa kateri so konservativni kakor na Tirolskem in Zgorenjem Avstrijskem. „Z uvrstitvenimi tarifi odvadili jim bomo opozicijo“ — poljubilo se je nekemu visokemu gospodu fervalungsratske stranke l. 1874. reči in kako daleč se je tirala ta politika, to je dokazal o svojem časi grof Westphalen, ko je izstopil iz komisije in tudi to, če se številke primerjajo. Celo zdaj po drugih sedem let pravi nemški ustavoverec Streer, da bi se bilo Dolenje Avstrijske 6 milijonov, Štajerske 3 milijone več zemljiškega davka naložilo, ako bi tarifi tako ostali, kakor so bili prvotno sestavljeni. In to je bil namen davkovskega urejenja, posestvo naj bi se kar udušilo, zato se tudi niso bali 25 milijonov stroškov za novi kataster in

Listek.

O zgodovini piva.

(Predaval v dunajskem akademickem društvu „Slovenija“ 12. februarja 1881 asistent E. Kramer.)

(Konec.)

Iz tega je torej razvidno, da so uže v starodavnem času iz žita pivo podobne pijače narejali. Koliko so pa bile našemu sedanjemu pivu res podobne, je težko določiti. Da so bile zavrete, sklepamo lahko iz upijanljive moči; ravno tako tudi vemo iz pismenih poročil, da so tej iz žita pripravljene pijači pridajali raznovrstne reči, ki so izboljšavale okus. Da bi bila rastlina „Konice“, katero so Traki svojemu pivu pridavali, „hmelj“, nij dokazano in ravno tako ne vemo, kaj je „sorbium acidum“, kar so Sciti, kakor Virgil pripoveduje, primešavali svojemu pivu.

V srednjem veku gojili so posebno skrbno

to umetnost grmanskimi narodi. Iz poročil iz časa Karla Velikega vemo, da je bilo pivo pri Frankih navadna in jako priljubljena pijača. V istem času začeli so rabiti za izboljšavanje piva „hmelj“. V sedmem stoletju so uže v Italiji hmelj poznali. Zatorej lahko sklepamo, da je bilo tačasno pivo jako podobno sedanjemu.

Zgodovina nas uči, da so se v srednjem veku vse umetnosti in vednosti gojile edino le mej samostanskim zidovjem, v stanicah srednjeveških redovnikov. Akoravno ne spada kuhanje piva k tistim umetnostim, h katerim se prišteva tudi slikarija in podobarija, ne čudimo se preveč, če povem, da so po samostanih izvrstno pivo kuhali. To okusno za konventuale napravljeno pivo samostanskih pivarn, imenovali so uže leta 1482 „Paterbier“ — očetovsko pivo.

Pozneje so uporabljali meščanje pravo pivo kuhati kot svoj monopol.

V začetku 16. stoletja je uže več spisov

o kuhanji in pripravljanji piva na svetlo prišlo; bili so pa pisani v latinščini, niso imeli torej praktične vrednosti. Prva v nemškem jeziku spisana knjiga o pivu izšla je leta 1530.

Ko so se pozneje cehe ali družbe osnovali, so tudi pivovarji ustanovili svojo ceho. Če pa povem, da je ceha pivovarjev imela častno mesto, prepričan sem, da se bom s tem vsakemu pivopivcu jako prikupil. Starešine pivovarskih ceh imenovali so se „cehmojstri“, bog ve — če so ga tudi radi pili!

V zvezi z ustanovljenimi družbami so se sčasoma po različnih mestih utrdili posebni načini kuhanja, nastala so torej različna piva, kakor cimbersko pivo, merseburgsko pivo itd.

Kako na glasu so bila nekatera izvrstna piva uže v 16. stoletju razvidno iz poročil Arnolda Villanova leta 1599, kateri pripoveduje, da so cimbersko pivo pošiljali in uvaževali ne le v Italijo, ampak celo v Kairo. Temu se moramo tembolj cuditi, če pomislimo,

zato se denes ljutijo politični jezuitje, da se zemljiški davek v prvem trenutku zmanjša. Kljub temu, da so nemškega kmeta v Zgorinjen in Dolenjen Avstrijskej ter na Tirolskem skozi tri mesece z očitanjem ščuvali zoper državnozbornsko večino in vlado, da ne sme dovoliti v svišanje davka, kjer ga preje nij bilo, besné denes zoper „slabo gospodarstvo“, zato, ker predlaga vlada za posestnike olajšave pri davku. Dokler je finančni minister molčal in dokler so mogli kmeta strašiti s povišanjem davka, dotlej je kar cvetelo sleparstvo o „zaroti“ mej Čehi in Poljaki; nemškega kmeta bodo udušili, reklo se je. Kdor izmej vas je doslej plačeval 100 gld. plačeval bode odslej 125, klical je Fürnkranz v nekej kmetskej skupščini; za Čehi in Poljake plačati boste morali odslej, kričal je skušeni mešetar Granitsch v takem okraji, kateremu se bode davek znižal.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. februarja.

Dunajski študentje so Lienbacherju v soboto večer napravili „mačjo godbo“ pod oknom stanovanja. Potem so pa vpili „živio Schönerer“ in hrabro pred policaji bežali. Ker so jih policaji nekoliko prijeli, javkajo dunajski listi nad policijsko surovostjo. Na Dunaji torej uže hoče nemška bukokracija Avstrijo terorizirati.

Omenili smo uže zadnjič da je v **državnem zboru** 25. t. m. o Lienbacherjevem šolskem predlogu govoril tudi naučni minister Conrad ter označil stališče, katero zavzimalje vlada nasproti onemu predlogu. Conrad je dejal, da nobeden ne preti postavnej podlogi šolstva in da šola nij v nevarnosti, zato tudi on in vlada nij zoper Lienbacherjev predlog, katerega je narekovala samo potreba, da se odpravijo ostrine državnih šolskih postav. On je naglašal, da se šolske postavne ne dadé tako hitro izvajati, kakor kak drug zakon, kar na hip, tu se tudi ne more določiti čas, do kedaj da se ima šolska postava izvršiti. Ako pa se je razglašalo, da preti šoli velika nevarnost s tem, da se bode načelno spremenila, je to res na škodo šoli, ker učitelji zgubivajo vse veselje do dela. Zato da mora vlada glasno mej svet zavpiti, da šola nij v nevarnosti. Ako bode sprejet Lienbacherjev predlog, potem vlada ne bode v potrjenje cesarju predložila nobenega takega deželnega šolskega zakona, ki bi odločeval stalne, nespremenljive naredbe. Upravne oblastnje pa bodo vestno izvrševale, kar bode državni zbor sklenil ter bodo dajale državi, kar je njeno in šoli, kar je šolskega. Ministrovo izjavo je radostno pozdravljaj glavni govornik večine Celakovski. Ustavoverec Suess je govoril zoper Lienbacherjev predlog in slavil novoerno šolo ter po

šegi ustavovercev napadal zdanjo vlado, ki je po njegovem mnenji izgubila ves čut do pravice. Dalje je govoril še poročevalec Lienbacher. Zagovarjajoč svoj predlog je dejal, da se v dunajskih predmetjih upliv osemletne šolske dolžnosti kaže posebno po gostilnah. Poslanec Wiesenburg je protestoval zoper to „brezvestno obrekovanje dunajskega prebivalstva.“ Predsednik pa je tega poslanca zaradi izraza „brezvestno“ poklical k redu. Herbst je vprašal, je-li insultovanje dunajskega prebivalstva parlamentarno. Predsednik je obžaloval, da se Lienbacherja nij prav umelo in tudi Lienbacher sam je izjavil, da nij nameraval žaliti Dunajčanov. Prehod v specialno debato je bil potem sprejet s 165 glasovi zoper 152. V specialnej debati je izjavil Giovanelli v imeni Tirolcev, da pričakujejo revizije vseh šolskih postav. Predno se je o § 1 glasovalo, izjavi predsednik, da on v tem paragrafu ne vidi kake spremembe ustave, da je treba zanj samo večino glasov ter našteva takih slučajev, ko je državni zbor deželnim zborom prepustil pravic samo z navadno večino glasov. Poslanec Sturm pa pravi v imeni ustavovercev, da bodo ta paragraf smatrali za neveljaven, ako ne bi bil sprejet z dvema tretjinama glasov. Pri glasovanju je bil § 1 sprejet s 160 glasovi zoper 148 glasov.

V seji državnega zbora istega dne zvečer je bil Lienbacherjev predlog sprejet v tretjem branji.

S tem pa ta Lienbacherjev predlog, naj se deželnim zborom prepusti ali hoté osemali šestletno šolsko dolžnost, nij še zakon postal. Še ima gospodska zbornica govoriti in ker imajo tam centralisti večino, bodo Herbstu in Schmerlingu za ljubo postavo najbrž pokopali.

Ustavoverni listi grdo in neotesano zmerjajo predsednika grofa Coroninija, da je v smislu večine izrekel se za veljavo večine ne dveh tretjin glasov. S tem, pravijo, se je za vselej odločil od ustavoverne stranke.

Vnanje države.

Ruski finančni minister Abasa je, kakor znano, predlagal carju, da se zmanjša ruska armada. Ta predlog je car izročil posebnej komisiji v prevdarek, ki je pa izjavila, da je zdaj nemogoče znižati armado, ker tudi druge evropske vlade tega ne store, ampak se še bolj oborožujejo.

Srbska skupščina je sprejela na dalje postavo o urejenji in zboljšanju plač učiteljem na ljudskih šolah. — Jednoglasno je bil sprejet tudi zakon o tiskovnej svobodi.

Kakor smo uže poročali, je **vshodnjelumelijska** vlada ukazala generalu Streckerkju, da skliče narodne vojske rezervo. K tej rezervi pa pripadajo vsa bivša telovadna društva v vshodnjej Rumeliji, katera bode imela zdaj v orožji 70.000 mož. Važno je to posebno zdaj, ko se stvari mej Grecijo in Turčijo bolj in bolj ostré in se kaže, da bi ob vojski mej Grško in Turško tudi Bolgari ne pozabili na svoje interese.

Še predno so evropski poslaniki dobro pričeli svoje pomirjevanje v **Carigradu**,

uže se poroča, da nemški grof Hatzfeld, na katerega upliv pri porti se je največ verovalo, nič nij opravil pri turškej vladi in da ta nehče staviti nobenega predloga glede nove grške meje.

Dopisi.

Z Notranjskega 24. februarja. [Izv. dop.] Na taborih, ki so bili resnično ves drugačen izraz ljudstva, kakor denašnji „verwaltungsratlerski parteitag“, v zborih, po časopisih in Bog vé, kje še, koliko smo uže Slovenci govorili in pisali, da zahtevamo, da hočemo, da se pametno po naše uraduje. Ali naši advokatje, notarji, naši občinski uradi (posameznike naj pustim na strani!) so redko to, za kar so na vsa usta govorili in glasovali, sami praktično izpeljevali. Smešno ali resnično! Kaj nijmo s tem potuho in pogum mlačnežem in nasprotnikom v pest silili?! — Kje bi mi uže bili z domačim uradovanjem, da bi bila kdaj beseda postala meso?! Pri birokratskem cefu se ne bode pričelo brez dvojne sile: brez strogih ukazov „od zgoraj“ in brez samozavestnega, energičnega terjanja od občinstva samega, oziroma avtonomnih uradov! — Res, da se je uže nekaj storilo. Ali zato se zahvalimo nekaterim neustrašenim rodoljubom. Tako notranjske občine večinoma mej soboj in z uradi v slovenščini občujejo. Le vsako oportuniteto in popustljivost, češ, kaj se bom pulil z gospodo, možato na stran.

Izgledno uraduje po tem občina cerkniška! Se ve da nekakšen faktor, ki k temu razven odbora mnogo pripomore, je gotovo njen tajnik, kateremu je zdaj okrajno glavarstvo logaško izreklo zaslužen zahvalo, da je operat popisa ljudij najizvrstnejše celega logaškega okraja izdelal. Dekret je g. glavar doposlal v lepej, čistej slovenščini! Počasi se začenja z inicijativo. —

Iz Doline 23. febr. [Izv. dop.] Par vrstic o Klanškej veselici dne 20. t. m. Vršila se je v lepo okinčanej g. Metlikovej dvorani. Govor je bil času primeren in jedernat. Sprožil je govornik gorko željo o potrebi „bralnega društva“. Poudarjal za nas ugoden prevrat ministerstva ter vskliknil: „Zora puca, bit' će dana“. Slikal je nam govornik nadalje pravičnost in veliko požrtvovalnost našega presvitlega cesarja, od katerega še vsega upamo, ter sklenil govor s „živio Nj. veličanstvo“, kar je tudi od mnogoštevilnega občinstva odmevalo. Domači godci, domača godba, slišali smo več narodnih pesnij. Petje je šlo povoljno. Najboljši so pa peli „Domovini“. Producirali so se domači fantje, ki nijso pred letom še nič

da imamo še dandenes piva, katera nijso vredna, da bi jih peljal četrť ure daleč.

Akoravno je bilo pivo po Angleškem sploh v navadi, se je vendar umetnost kuhanja povzdignila še le sredi preteklega stoletja. Slavno znano „Portersko“ pivo je začel kuhati Harwood še le leta 1730.

Na Ruskem se je ta obrtnija razširjati jela v novejšem času. Pripravljajo pa tam pivo navadno po nemškem načinu, ker največ pivovarn so Nemci ustanovili ali jih vsaj v začetku vodili.

Odkar se je vsled tehničnega napredka tudi v tropičnih krajih pivo kuhati začelo, smem trditi, da je postalo pivo v našem veku v resnici kozmopolitična pijača.

Zgodovina pripoveduje, da so narodi, ko so bili dospeli do vrhunca duševne in fizične moči, zopet propali; ravno tako se je godilo tudi s pivom.

Kuhanje piva napredovalo je jako do 17. stoletja, a potem je ta obrtnija pešati začela in bi kmalu popolnoma propala; le Bavarci in Angličani so nazadnje še gojili skrbno to važno umetnost. Pridobili so si pa s tem neizmernih zaslug za ubogo trpinčeno človeštvo, kajti ohranili so na ta način to umetnost na veke in le njim moramo biti hvaležni, da nij pivo zginilo iz sveta, kakor — „aleksandrijska biblioteka“.

Pozneje se je pivovarstvo zopet povzdignilo; bilo je pa vendar do leta 1832 le na stopinji, na katerej ga nahajamo še dandenes v nekaterih deželah, n. pr. na Kranjskem, kjer se kuha pivo kakor pred 40. leti, ter ne kaže nikakeršnega napredka; nij čuda, da se importira toliko štajerskega piva.

Očeta dobrega dunajskega, bavarskega in štajerskega denašnjega piva sta pa Bavarec Sedelmayer starejši in Dunajčan Dreher starejši. Leta 1832 potovala sta na Angleško ter

tam natančno študirala napredek pivovarstva. V tistem času pridobilo si je „Dreherjevo“ pivo slavno ime, katero si je prihranilo do sedanjega časa. S tem letom pričjenja se nova doba v zgodovini piva.

Leto 1832 ima torej za pivo najmenj tisto veliko važnost, katero je imelo za vojskovodstvo vsaj tisto leto, v katerem so iznašli — smodnik.

Iz tega globokoumnega filozofično-historičnega premišljevanja razvidimo, da ima pivo starodavno zgodovino. Od najstarejših časov do sedanje dobe pili ali vsaj poznali so vsi kulturni narodi to pijačo, in ker pivo nikakor nij kaka nova iznajdba ali pa kaka kemično preparirana tekočina, zatorej rečem: Le pijmo ga, če ne zaradi žeje, vsaj zato, ker je — klasična pijača!

znali. Tamošnji učitelj pa g. Grabli jih je tako izuril, ka se smejo ponašati. Čast tako pridnemu pevovodju.

Vesela igra „Berite Novice“ se je občinstvu jako dopala. Pa so jo tudi igrali dobro, če tudi sami novinci, razen očeta. Po besedi bila je skupna večerja pri g. Metliki, kateri nas je znal prav dobro z okusnimi jedili in pošteno božjo kapljico pogostiti. Potem je pa prišel živahen ples, ki je trajal do 6. zjutraj. Ta krasen večer ostane nam še dolgo v spominu.

Iz Zagreba 25. febr. [Izv. dop.] (Judovsko vprašanje), ki se pokazuje povsod, kjer so te hebrejske pijavke narodov zaplodile se, vzdignilo je tudi pri nas glavo. Včeraj se je pokazalo v našem mestnem zboru. Judje so namreč na Hrvatskem uže žalibog tako mogočni, da v trgovinstvu domorodne Hrvate skoro popolnem nadvladajo. Vsled tega uže sedi kacic 6 do 7 judov v našem mestnem zastopu, in nekoliko se jih je uže tudi v sabor prirnilo. Stvar v mestnem zboru pak je bila sledeča. Nek jud dr. Josip Frank je v interpelaciji obdolžil župana Mrazovića, da nekorrektno z mestno kaso manipulira. Da si je Mrazović stvar precej tako pojasnil, da so bili vsi zoper Franka, celo tudi drugi judje, vendar je ta z judovsko nesramnostjo pri svojem sumnjičenju ostal. Volil se je potem nek odbor, da to stvar preišče. Pri tej priliki je jeden hrvatskih mestnih odbornikov rekel: „opet su sami čifuti izabrani.“ To je navzočne judovske mestne očete (voljene od krščanskih Zagrebčanov!) takó zbolelo, da so iz ust necega Hönigsteina in necega Siebenscheina precej konstatirali, da se je tukaj njih čifutsko ime zlorabilo. Vsled tega so vsi judovski odborniki demonstrativno zapustili dvorano.

Stvar je zarad tega važna, ker se je zgodila pred volitvami. Bog zna, da li nij bila premišljena in organizirana, da bi judovske glasove od narodne stranke odcepila. Skoro gotovo.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) od nedelje je bil od c. kr. državnega pravdnika konfisciran zarad uvodnega članka: „Kdo je prelomil postavo?“

— („Ljubljanskega Zvona“) tretja številka je denes 1. marca izšla in se razposlala. Ta številka obsega: 1. X.: V pepelničnej noči, pesen. 2. I. Resmann: Pismo, pesen. 3. Jos. Jurčič: Rokovnjači, historičen roman (Dalje). 4. Dr. H. Dolenec: Spomini o cirkniškem jezeru III. 5. Ivan Franke: Estetična načela pri obleki in stanovanji V. 6. S. Rutar: Franceschijeva zgodovina Istre. 7. J. Trdina: Verske bajke na Dolenjskem. 8. Branislav: Ropôtec, pesen. 9. I. Jenko: Deklica, pesen. 10. Dr. Ivan Tavčar: Otok in Struga, noveleta III. (Dalje). 11. L. Žvab: Ivan Ž. V. Popovič (Dalje). 12. Fr. Erjavec: Rák (Dalje). 13. I. Hribar: Novejša češka literatura. 14. — Slovenski glasnik, literarne novice iz vseh slovanskih jezikov.

— (Opozicija političnega društva nemškutarskih uradnikov v Ljubljani), ki se zove tudi „konstitucionalno društvo“, se je spet oglasila. Imeli so v kazini zbor, pri katerem je dr. Schrey zabavljivo proti vladi govoril. Kakó, o tem jutri.

— (Vesteneckova aféra delegirana.) Slišali smo iz dobrega vira, da bode znana Vesteneckova aféra pobijanja oken v Litiji prišla tudi v sodnijsko obravnavo, ali ne pred

okrajno sodnijo Litijsko, temuž, ker se ta baje ne zdi necim višjim glavam dovolj objektivna in zanesljiva, pred delegirano okrajno sodnijo ljubljansko. Dotični preiskovalni protokoli so uže sem poslani. Stvar bode sodil deželni poslanec Ledenig. Več bomo mogli o njej govoriti, kadar bode zvršena.

— (Ljubljanski „Sokol“) je razposlal vabila na maskarado „Sokolovo“, katera bode denes 1. marca v prostorih ljubljanske čitalnice. Priti je maskirano ali v salonskeje opravi, ter plačajo zadnji pri vstopu, kateri brez vstopnice sploh nij dovoljen, globo 20 kr. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopna znamenja se dobivajo denes od 2. ure popoldne naprej v prvem nadstropji ljubljanske čitalnice po teh cenah: Za Sokolovce in pevce po 50 kr., za člane drugih narodnih društev po 1 gold., za rodovine treh osob po 2 gld. Vsak, kdor nij član nobenega narodnega društva, plača brez izjeme po 2 gld. vstopnine. Vstopna znamenja dobivajo se le proti izkazu vabil. „Sokolova maskerada“ obeta, po dozdanjih pripravih soditi, tudi letos biti najsijajneša ljubljanska zabava te vrste. Za maskerado bodo prirejeni zgorenji čitalniški in spodnji gostilniški vsi prostori ter bode restavracija od 7. ure zvečer za navadne goste zaprta. Oddelek vojaške godbe bode sviral tudi zdolaj.

— (Žrtve banke „Slovenije“.) Pod tem naslovom se nam piše iz Ljubljane 25. t. m. Denašnji „Slovenski Narod“ poroča, da je dné 22. febr. umrl v Ljubljani upokojeni župnik godoviški in znani, vsaj prejšnja leta jako pridni pesnik slovenski Fr. Svetličič. Ta jako nadarjeni, plemeniti in častni gospod mogel bi se v pravem pomenu besede imenovati žrtva banke „Slovenije“, katera ga je ugonobila na duhu in telesu. Domoljubni fajmošter Svetličič je namreč o svojem času kupil jako mnogo akcij banke „Slovenije“, in zdaj, ko jih je moral doplačevati, požrle so mu ves njegov prihranjeni denar. Ker pa to še ni bilo dosti za nikdar sito „Slovenijo“, tožaril ga je likvidacijski odbor ter naposled zarubil in na javnej dražbi poprodal vse, kar je župnik Svetličič še premogel, in kar se je dalo zarubiti in prodati, tako da bi bil moral ubogi gospod vsakdanjega kruha prositi, ako bi ga ne bili iz usmiljenja njegovi blagi duhovni tovariši ljubljanski podpirali toliko, da je mogel živeti. „Pevcu vedno sreča laže!“ Te besede Preširnové uresničile so se tudi pri Svetličiču.

— (Promoviran.) Z Dunaja se nam piše: V petek 25. t. m. je bil v tukajšnji senatnej dvorani promoviran g. Vinko Gregorič, sin ljubljanskega ranocelnika, za doktorja vsega zdravilstva. Imenovani je bil letos jedini kranjski medicinec. Bog zna kako je to, da zadnja leta Slovenci, zlasti Kranjci, ne hoté več medicine študirati?

— (Novomeška čitalnica) priredi maskarado pustni vtorek 1. marca v prostorih prvega narodnega doma. Ob 11. uri se prične čitati zadnja volja umirajočega Karnevala in za tem sledi prostovoljna javna dražba njegovih efektov. Priti je maskirano ali v salonskeje opravi, ter plačajo zadnji po vstopu, kateri brez vstopnice sploh nij dovoljen, globo 20 kr. Maskirani udje so globe prosti. Neudje plačajo, ako so maskirani 30 kr., nemaskirani 50 kr. vstopnine. Začetek točno ob 7 1/2 uri zvečer. Vstopna znamenja dobivajo le povabljeni v prodajalnici g. V. Oblaka in zvečer pri kasi.

— (Požar.) Z Rakeka se nam 24. febr. piše: Denašnji semenj v Cirknici je končal

tragično: komaj odzvoni sv. Florijanu ob sedmej uri, ko se prikaže iz hiše št. 100 živ plamen, kateri hitro tudi sosednjo hišo z gospodarskimi poslopji neusmiljeno objame, ter jo s prvo vred vpepeli. Ljudstvo je vrlo gasilo! Pri ognji je bil lep red, ne takšen pa v gostilnah po dobrem semnji. Ko se začuje „plat zvon“ dere vse na ulico v prvej zmešnjavi: kletarji in oštirji in pivci. „Menda da bode Bog plačal, do zdaj se še nij nihče vrnil“ — je tožil neki oštir. —

— (Pijan zmrznil.) Gostač Tomaž König iz Šenberga v Kočevji je 13. t. m. zvečer vračajoč se pijan domov iz mesta pal v cestni graben in tam obležal. Druzega dne so ga ljudje tam našli, a bil je uže zmrznen, dasi nij bilo po noči hudo mraz.

— (Z matiko po glavi udaril) je 22 let star kmetski fant Blaž Rojec 22. nov. lanskega leta v vasi Ovčji potok v kamniškem okraji kmetskega fanta Antona Pobiljšarja, tako močno, da je ta 2. dec. lani zaradi rane umrl. Zatoženi Blaž Rojec, dozda še nekaznovan, je pred porotniki priznal sicer, da je Pobiljšarja z matiko udaril, a kam in kako ga je zadel, to ne ve, ker je bil „pijan“. Porotniki so na uboj stavljeno vprašanje potrdili in zatoženec je bil obsojen na štiri leta teške uječe poostrene vsak mesec z jednim postom, tamnico in trdim ležiščem vsak dan leta, ko je hudodelstvo izvršil.

Razne vesti.

* (Goreča plesalka.) V nekeje gostilni na Dunaji se je na plesu predvčeranjem nekeje plesalki vnela obleka na životu ter jo je plamen na jeden hip objel od vseh strani. Vrgli so jo hitro na tla in pokrili z obleko, da so udušili ogenj, vendar je dekle močno opečena. Ne ve se, kako je to, da se je na njej vnela obleka.

* (Pazite na otroke.) Iz Badena se poroča, da je nesla neka ženska kosilo svojemu možu, ki je kamenosek, doma pa je zaprla svoja dva otroka v izbi, fantka in deklico. Deček je igral se in prišel preblizu železnej zakurjenej peči; obleka se na njem užge, a deklica mu ne more pomagati. Ko se mati domov vrne, najde sinka vsega osmojenega ležati na tleh in kmalu potem je umrl.

* (Kasir ubegnili.) Iz Lvova se telegrafira, da je 24. februarja kasir mestne občine v Stryji, Ivan Bejnarovič ukradl 60.000 gld. iz kase v obligacijah in gotovini in ušel.

* (Grozno zločinstvo.) V nekem kraju na Ruskem sta nedavno po noči potovala dva krošnjarja. Mej potom ju napadejo volcje ter raztrgajo jednega, drugi je pa ušel ter se skril v nekeje šupi pod senom. Zjutraj prideta po seno dva delovca ter najdeta krošnjarja v senu skritega. Od tega zahtevata denarja in ko jima je vse dal, kar je imel, odrežeta mu jezik, da ne bi ju mogel izdati. A mož je znal pisati in sodnija je takoj dobila zločinca v pest.

* (Skozi okno.) V irskem glavnem mestu Dublinu se je prigodila te dni čudna nesreča. Na nekeje veselici je kapetan Morris pri plesu izpodtaknil se in padel a skozi odprto okno, ki je segalo do tal, 30 čevljev globoko na ulico, kjer je z razbito glavo mrtev obležal.

* (Največja mesta v Nemcih.) Po zadnjem ljudskem štenji ima Berlin 1.118.630 prebivalcev, Hamburg 290.055, Vratislav 272.390, Monakovo 228.372, Draždani 220.216, Lipsija 148.760, Köln 144.225, Königsberg 140.689, Frankobrod 136.677, Hanover 122.675, Stuttgart 117.021, Bremen 112.114, Dancig 108.684, Strasburg 105.942. Mej 90.000 do 100.000 stanovnikov imajo Nürnberg, Magdeburg, Barmen, Chemnitz, Düsseldorf, Elberfeld, Stetin, Altona.

* (Pismena tajnost na Angleškem.) Od leta 1806. je angleška vlada odpečatila 372 tujih pisem in sicer: v interesu angleške

banke trinajstkrat, zarad sleparskih bankerotov dvakrat, zarad umora, tatvine in goljufije 144krat, zarad davkovskih tatvin petkrat, pet pisem vojnih ujetnikov in enkrat zarad ponarejevanja pisemskih mark, za ostalo pa vlada angleška ne da nobenega uzroka, ki ima pravico, v posebnih slučajih tuja pisma odpečati.

Zahvala.

Vsem p. n. dariteljem prekrasnih dobitkov in občinstvu za mnogobrojno udeležitev pri veselici na debeli četrtek v čitalniški restavraciji izreka najtoplejšo zahvalo.

čitalniški pevski zbor.

V Ljubljani dne 26. februarja 1881.

Dunajska borza 28. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 73 gld. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . . 75 " 50 "

Zlata renta	89	70
1860 drž. posojilo	130	25
Akcije narodne banke	815	"
Kreditne akcije	296	20
London	117	65
Srebro	"	"
Napol.	9	32
C. kr. cekini	5	53
Državne marke	57	35

Naznanilo.

Zaročil se je dne 21. svečana ob 7. uri na večer gospod **Lavricelj Magušer** mlajši, sin tukajšnjega župana, s hčerjo drugega občinskega svetovalca, gospi **Katinko Šolarjevo**. Priče so bili gg.: Jože Pibovec, Ivan Samsa in Oroslov Magušer.

V Kropi, dne 25. februarja 1881. (107—1)

Tuji.

25. februarja:

Pri **Slozu**: Celler z Dunaja. — Glowacki iz Ojstrega. — Kozelj iz Dobrave.

Pri **Malléi**: Wolf iz Heidelberga. — Zwenkel iz Lichtenwalda. — Muček, Holzer z Dunaja.
Pri **avstrijskem cesarji**: Kržišnik iz Gorenje vasi.

Ključaničarska delovnica,

popolnem urejena, s strgarsko klopjo in pomožnimi mašinami ali brez njih, dá se v **Ljubljani** v najem od sv. Jurija t. l. Natančneje o tem pove F. Müllerjev annoncen-bureau v Ljubljani. (96—2)

Solicitator

slovenskega in nemškega jezika v besedi in sestavi popolnoma zmožen, dobi v mojej pisarni takoj službo. V Ptui, 21. svečana 1881.

Dr. J. Čuček,
odvetnik.

(98—3)

Popolna razprodaja
zaloge manufakturnega in lišpnega blaga
po zdatno znižanih cenah pri
TH. EGGER,
na sv. Petra predmestji št. 6 v Ljubljani. (108—1)

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani.

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne) vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplivne** priznane specialitete, izkušena domača in **homeopatiška** zdravila: (71—3)

Planinski želišni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste

bramore, pljučico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 skl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjenje zob

ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi se v nijednem

gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.

Trgovina z železom
JAN. NEP. AHČIN-a,
preje Sp. Pessiakova,
v Ljubljani, v gledaliških ulicah št. 8.
priporoča svojo dobro izbrano zalogo
železa in železnega blaga,
vsakovrstno orodje, kuhinjsko pripravo, okovi za zidanje in hišno pripravo, peči in nepotratna ognjišča, pluge najboljše vrste, železne in pravo pozlačene **nagrobne križe**, pile, žage za na vodi, vse s poročtvom, potem zaloga **železnih samovarnih ognjišč** pat. Heindl v Steyru, **vino v buteljah** od C. Fürst & sinov v Ptui, samo tu se prodaja tudi **cement iz Laškega trga** ter se prekrbljuje razstrelivo, traverzi, stvari za zidanje, stroji vsake vrste. (106—1)

Zahvalno pismo.

Izpisek.

Ko sem porabil 50 steklenic vašega zdravstvenega piva od sladnega izlečka, čutim se popolnem predrugačenega; zopet spim mirno, rad jem, ter redkeje in menj plujem itd.

Lastne besede ozdravelega.

Bolezni v pljučah in želodci

ozdravljene.

C. kr. dvorni liferant skoraj vseh evropskih vladarjev, gospod (645—10)

Janez Hoff,

c. kr. svetnik, lastnik zlatega križca s krono za zasluge, vitez visokih pruskih in nemških redov, na Dunaji. Tvornica: Grabenhof 2; tvorniška zaloge: Graben, Bräunerstrasse 8.

Zaloge: G. Piccoli, Er. Birschitz, lekarja; P. Lassnik, H. L. Wencel, trgovca v Ljubljani. Pietro Vennuti v Gorici.

HOFF-ovo

zdravstveno pivo od sladnega izlečka.

55krat odličeno od cesarjev in kraljev, nadalje od princev, princezinj, velikih vojvod in knezov.

Sladna čokolada
in
sladni bonbon.

Aklamacija svetovnega občinstva.

Nestevilno ljudij, ki so se ozdravili s Hoffovimi sladnimi izdelki, izrazilo je svojo zahvalo najglinjivejše ter delalo propagando za Hoffova sladna zdravstvena tečna zdravila. Nemogoče je vse ponavljati. A to je tolažba vsacega bolnika, ki pravi: Zakaj bi se tudi jaz tako ne ozdravil, kakor mnogo tisoč drugih? Kar hvalijo zdravniki, kralji in vse občinstvo, mora biti dobro; vzdržalo se je in dokazalo uže skozi celo človeško starost, da se v resnici dobro zmirom išče.

Svarjenje! Naj se zahteva samo pravih **Janez Hoff-ovih sladnih izdelkov**, ki imajo po c. kr. trgovinskem sodišči avstrijskem in ogerskem registrovano znamenje (sliko iznajdenika). Ponarejeni izdelki družih nemajo zdravstvenih zeliščnih tvarin ter niso tako prirejeni, kakor so **Janez Hoffovi sladni fabrikati**, oni morejo pa po zdravniške izjavi tudi škodovati. (Pravi J. Hoffovi sladni bonboni za prai so v plavem papirju.)

Pod 2 gld. se nič ne pošilja.

Zahvalno pismo

iz Budapešte

od 24. novembra.

Vaša blagorodnost!

Dolžan sem javno izraziti vam s tem svojo iskreno zahvalo.

Uže 20 let sem bil na prsih bolan, bljuval sem gnoj, prsi so bile kakor prevezane, nijsem mogel spati ni jesti. Zdravniki so me sicer zdravili, a bolezen je bila le hujša, moči so me dan za dnem bolj zapuščale in pri svojih 70 letih sem uže mislil, da sem pri konci.

Časopisi pa me opozoré na vaše sladne izdelke; poskusim tedaj še to zdravilo in ko porabim prvih 10 steklenic vašega zdravstvenega piva od sladnega izlečka, bilo mi je uže boljši. Porabim sem za tem še 40 steklenic in zdaj sem popolnem drug človek, mirno spim zopet, rad jem, plujem menj in redkeje, s kratka, zopet sem precej okreval. Prepričan sem za trdno, da, ako bi bil jaz to zdravilo rabil pred 10 leti, zdaj bi bil popolnem zdrav.

Vsemogočni Bog ohrani vas še mnogo let, da si more človeštvo z vašimi dobrodejnimi izdelki svoje bolezni olajšati in svoje izgubljeno zdravje zopet doseči. Pošljite mi, prosim, še 50 steklenic sladnega piva in 10 vreč sladnega bonbona.

V Budapešti, dne 28. novembra 1880.

Sé spoštovanjsm udani

Jakob Goldschein,
Budapešta, Waitzner Boulevard št. 50.